

Acrylonitril

336

1093

Farveløs til svagt gullig væske med ubehagelig lugt.
Kun stabiliseret acrylonitril må transporteres.

Farlige egenskaber

<i>Brandfare</i>	Meget brandfarlig. Dampene kan fjernantændes.
<i>Eksplodingsfare</i>	Dampene kan danne antændelige blandinger med luft.
<i>Indåndingsfare</i>	Giftig. Ved brand kan dannes meget giftig hydrogencyanid og meget giftige nitrøse gasser - se indsatskortene.
<i>Sundhedsfare</i>	Giftig og ætsende. Forårsager alvorlig øjenskade.
<i>Forhold over for vand</i>	Væsken er moderat opløselig i vand.
<i>Miljøfare</i>	Giftig for vandmiljøet. Forårsager langtidspåvirkninger i vandmiljøet.
<i>Specielle risici</i>	Væsken kan polymerisere under varmeudvikling og volumenforøgelse efter at være påvirket af varme, ultraviolet lys, peroxider, syrer eller baser. Væsken virker korroderende på kobber, zink og aluminium. Væsken kan forårsage kroniske sundhedsskader.

Personlig beskyttelse

<i>Inden for sikkerhedsafstanden</i>	Normal indsatsbeklædning og fuld åndedrætsbeskyttelse.
<i>Direkte kontakt</i>	Kemikalieindsatsdragt, som ifølge producenten er egnet til beskyttelse mod stoffet. Dragten yder kun begrænset beskyttelse mod varmepåvirkning ved brand.
<i>Rensning eller dekontaminering</i>	Forurenet personligt beskyttelsesudstyr renses med vand og sæbe.

Indsats

<i>Sikkerhedsafstand</i>	Mindst 50 m. Benyt gnistfrit værktøj og eksplosionssikret udstyr.
<i>Spild på land</i>	Tildæk afløb. Inddæm med sand eller jord. Afdampning kan mindskes ved dækning med skum (alkoholbestandigt). Dampene kan slås ned med vandtåge. Stands udstrømningen. Anvend opslugningsmateriale eller pump/øs spildet op. Opsaml i tætlukkede, egnede beholdere. Rens afløb med store mængder vand. Udluft afløb og lavtliggende områder. Ved spild i afløb underrettes kloakvæsenet og miljømyndigheden. Ved spild på jord underrettes miljømyndigheden.
<i>Spild i vand</i>	Stands udstrømningen. Væsken er moderat opløselig i vand og flyder indledningsvis oven på vand. Ved hurtig indsats: Inddæm og anvend lette, vandskyende opslugningsmaterialer eller pump/øs spildet op. Opsaml i tætlukkede, egnede beholdere. Underret miljømyndigheden.
<i>Brand</i>	Sluk brand med skum (alkoholbestandigt). Afkøl lukkede beholdere med vand.
<i>Slukningsvand</i>	Væsken er moderat opløselig i vand. Afhængig af koncentrationen af stoffet er slukningsvandet farligt affald.
<i>Miljøsanering</i>	Miljøsanering foregår i samarbejde med miljømyndigheden. Fjern forurenede jord.
<i>Materielrengøring</i>	Materiel rengøres med vand og sæbe. Skyllvand opsamles. Afhængig af koncentrationen af stoffet er skyllvandet farligt affald.

Symptomer Acrylonitril virker blæredannende og celleødelæggende samt påvirker kroppens udnyttelse af oxygen.

<i>Farlige koncentrationer</i>	Det umiddelbart farlige niveau i luft for liv og helbred er 60 ppm. Udsættelse for ca. 20 ppm: Irritation af øjne og næse. AEGL-2 (30 minutter): 3,2 ppm. AEGL-3 (30 minutter): 50 ppm.
<i>Indånding</i>	Næseflåd og hovedpine. Kvalme, opkastning og diarré. Svimmelhed efterfulgt af åndedrætsbesvær, bevidstløshed og krampe. Symptomerne kan være forsinkede.
<i>Hud</i>	Svie, rødme og blærer. Senere voldsom hævelse. Kan optages gennem huden. Ved omfattende hudkontakt: Symptomer som ved indånding.
<i>Øjne</i>	Svie. Kan give alvorlig øjenskade.
<i>Indtagelse</i>	Svie i mund og svælg. Mavesmerter. I øvrigt: Symptomer som ved indånding.

Førstehjælp

<i>Generelt</i>	Tilskadekomne anbringes i frisk luft. Ved vejtrækningsstop påbegyndes hjerte-lunge redning, men ikke ved mund-til-næse-metoden. Bevidstløse med bevaret vejtrækning lejres i stabilt sideleje og holdes varme. Oxygenbehandling bør altid gives. Hurtig lægehjælp.
<i>Indånding</i>	Ikke-bevidstløse personer lejres varmt og bekvemt halvsiddende. Lægehjælp.
<i>Hud</i>	Forurenede beklædning samt smykker og ure fjernes hurtigt. Forurenede hud skylles længe og grundigt med vand. Lægehjælp.
<i>Øjne</i>	Skyl straks med vand og fortsæt, indtil læge overtager behandlingen. Spil øjet grundigt op. Fjern kontaktlinser.
<i>Indtagelse</i>	Skyl munden med vand og giv vand til ikke-bevidstløse personer. Hurtig lægehjælp.
<i>Forslag til læge</i>	Stoffet metaboliseres langsomt (timer) under frigivelse af cyanid, dvs. At der kan være lang latenstid før symptomdebut. Cyanid blokerer cellulær oxygenudnyttelse. Basisbehandlingen er ren oxygen. Overvej antidot: Hydroxocobalamin som binder cytochrombundet og frit cyanid. Hydroxocobalamin administreres som i.v. infusion. Ved indtagelse af større mængder (mere end 200 ml) kan ventrikelaspiration overvejes tidligt i forløbet. Ved svær forgiftning observeres leverpåvirkning. Ved brand dannes hydrogencyanid og nitrose gasser. Cave: Cyanidforgiftning og forsinket lungeødem.

Mærkning

Brugermærkning

Fare. Kan fremkalde kræft. Meget brandfarlig væske og damp. Giftig ved indånding. Giftig ved hudkontakt. Giftig ved indtagelse. Kan forårsage irritation af luftvejene. Forårsager hudirritation. Forårsager alvorlig øjenskade. Kan forårsage allergisk hudreaktion. Giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger.

Transportmærkning

UN 1093, klasse 3, emballagegruppe I. Fareseddel 3 og 6.1.

Data

Formel	$\text{CH}_2=\text{CHCN}$ + stabilisator	Flammepunkt	-5 °C
Molekylvægt	53,1	Antændelsestemperatur	481 °C
Cas-nummer	107-13-1	Antændelsesgrænser	3,0 - 17 v/v %
Farenummer	336	Brandfareklasse	I-1
UN-nummer	1093 (inhiberet)	Opløselighed i vand	74 g/l
Smeltepunkt	-84 °C	Grænseværdi	8 timer: 2 ppm 15 minutter: 4 ppm
Kogepunkt	77 °C	Lugtgrænse	17 ppm
Massefylde	0,8 (vand = 1)	LD_{50}	78 mg/kg (oral-rotte)
Dampmassefylde	1,8 (luft = 1)	LC_{50}	-
Damptryk	11 kPa	Ioniseringsenergi (eV)	10,91
Flygtighed	240 g/m ³	PID korr. faktor (10,6 eV)	-